

A bírálóbizottság értékelése

Hargittay Emil értekezésében több évtizedes kutatói tapasztalatra támaszkodva mutatja be Pázmány Péter főművének, a Kalauznak a keletkezését. A Kalauz szerző által elvégzett elemzése nem csupán a nehezen értelmezhető műfajú munka jobb megértéséhez visz közel, amelyet hitvitázó szintézisként határoz meg, hanem új összefüggésekbe helyezi a pázmányi életművet alapvető filológiai és textológiai vizsgálatok sokaságával. Új kutatási eredményei a következők. A Kalauz mint nagyszabású alkotás meghatározza Pázmány írói működését, amelybe a szerző bedolgozza korábbi vitairatait, majd a későbbi, átdolgozott és kiegészített kiadásokba befoglalja a Kalauzra válaszoló vitairatokra készített vizontválaszokat is. A dolgozat további érdeme, hogy a disszertáció alapvető célkitűzését szem előtt tartva Hargittay Emil behatóan elemzi Pázmány összes, mintegy negyven vitairatának kapcsolatát a Kalauzzal. Az elemzés során nem egy esetben az egyes vitairatokról is érdemi, új megállapítások hangzanak el. A részletes összevetések ugyanakkor lehetővé teszik, különösen a Pázmány saját kezű javításait tartalmazó három, ún. munkapéldány alapján, hogy jobban megfoghatóvá váljon Pázmány írói munkamódszere. A nyelvi, stiláris, helyesírási módosításokat tartalmazó munkapéldányok elemzése felveti Pázmány és környezete szerepét a magyar irodalmi nyelv átalakítására vonatkozó nyelvi modernizációban. Végezetül hangsúlyozni kell, hogy az értekezés fontos, nélkülözhetetlen segítséget jelent a Kalauz tervezett kritikai kiadásához. A bizottság ugyanakkor kívánatosnak tartja Pázmány latin nyelvű munkáinak alaposabb bevonását a Kalauz és az életmű elemzésébe. A disszertáció egyszerre Hargittay Emil több évtizedes Pázmány-kutatásainak összegzése, egyúttal annak sok szempontú, értékes megújítása. A bizottság reményét fejezi ki, hogy az értekezés minél előbb nyomtatásban is meg fog jelenni.